TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2021. gada 3. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pakalpojumu, piegādes un būvdarbu publiskais iepirkums – Direktīva 2014/24/ES – Procesa gaita – Dalībnieku atlase un līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana – 63. pants – Pretendents, kurš paļaujas uz cita subjekta spējām, lai izpildītu līgumslēdzējas iestādes prasības – 57. panta 4., 6. un 7. punkts – Šī subjekta sniegti nepatiesi paziņojumi – Minētā pretendenta izslēgšana, nenosakot tam pienākumu vai neatļaujot tam aizstāt minēto subjektu – Samērīguma princips

Lietā C-210/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) iesniedza ar 2020. gada 20. februāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 30. martā, tiesvedībā

Rad Service Srl Unipersonale,

COSMO Ambiente Srl,

COSMO Scavi Srl

pret

Del Debbio SpA,

Gruppo Sei Srl,

Ciclat Val di Cecina Soc. Coop.,

Daf Costruzioni stradali Srl,

piedaloties

Azienda Unità Sanitaria Locale USL Toscana Centro,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs N. Pisarra [*N. Piçarra*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] (referents) un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerāladvokāts: M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

* Tiesvedības valoda – itāļu.

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Del Debbio SpA*, *Gruppo Sei Srl* un *Ciclat Val di Cecina Soc. Coop.* vārdā – *A. Manzi* un *F. Bertini*, *avvocati*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kam palīdz *C. Colelli* un *S. L. Vitale*, *avvocati dello Stato*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *G. Gattinara* un *P. Ondrůšek*, kā arī *K. Talabér-Ritz*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 49. un 56. pantu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV 2014, L 94, 65. lpp.) 63. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Rad Service Srl Unipersonale*, *Cosmo Ambiente Srl* un *Cosmo Scavi Srl*, kas ir uzņēmumu pagaidu apvienības (UPA) *Rad Service* (turpmāk tekstā – "UPA *Rad Service*") dalībnieces, un *Del Debbio SpA*, *Gruppo Sei Srl*, *Ciclat Val di Cecina Soc. Coop.* (turpmāk tekstā – "UPA *Del Debbio*"), kā arī uzņēmumu pagaidu apvienību, ko veido *DAF Costruzioni stradali Srl*, *GARC SpA* un *Edil Moter Srl* (turpmāk tekstā – "UPA *Daf*"), par *Azienda Unità Sanitaria Locale Toscana Centro* (Toskānas Centra reģiona vietējā veselības pārvaldes iestāde, Itālija) lēmumu izslēgt UPA *Del Debbio* no būvdarbu publiskā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 2014/24

3 Direktīvas 2014/24 84., 101. un 102. apsvērumā ir noteikts:

"(84) Daudzi ekonomikas dalībnieki un jo īpaši [mazie un vidējie uzņēmumi (MVU)] uzskata, ka to dalību publiskajā iepirkumā būtiski ierobežo administratīvie slogi, ko rada nepieciešamība nodrošināt ievērojamu skaitu sertifikātu vai citu dokumentu, kuri saistīti ar izslēgšanas un atlases kritērijiem. Šādu prasību ierobežošana, piemēram, izmantojot Eiropas vienoto iepirkuma procedūras dokumentu (*ESPD*), kas sastāv no atjauninātas pašdeklarācijas, varētu nodrošināt būtisku vienkāršošanu gan līgumslēdzēju iestāžu, gan ekonomikas dalībnieku labā.

Tomēr pretendentam, kam nolemts piešķirt līguma slēgšanas tiesības, vajadzētu būt pienākumam iesniegt attiecīgos pierādījumus, un līgumslēdzējām iestādēm nebūtu jāslēdz līgumi ar pretendentiem, kas to nespēj. Līgumslēdzējām iestādēm vajadzētu būt arī tiesīgām pieprasīt visus vai daļu apliecinošo dokumentu jebkurā brīdī, kad tās uzskata, kas tas vajadzīgs procedūras pienācīgai norisei. Tā jo īpaši varētu būt divu posmu procedūru gadījumā – slēgtas procedūras, konkursa procedūras ar sarunām, konkursa dialogs un inovācijas partnerība –, kurās līgumslēdzējas iestādes izmanto iespēju ierobežot to kandidātu skaitu, kurus uzaicina iesniegt

piedāvājumu. Prasība iesniegt apliecinošos dokumentus brīdī, kad tiek atlasīti uzaicinātie kandidāti, varētu būt pamatota ar to, lai nepieļautu, ka līgumslēdzējas iestādes uzaicina kandidātus, par kuriem vēlāk izrādās, ka tie nespēj iesniegt apliecinošos dokumentus līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas posmā, tādējādi liedzot dalību kandidātiem, kuriem ir vajadzīgā kvalifikācija.

Būtu arī skaidri jāizklāsta, ka *ESPD* vajadzētu būt arī attiecīgai informācijai par subjektiem, uz kuru spējām paļaujas ekonomikas dalībnieks, lai informāciju par šādiem subjektiem varētu pārbaudīt vienkopus ar pārbaudi, ko veic par galveno ekonomikas dalībnieku, un pamatojoties uz tiem pašiem nosacījumiem.

[..]

(101) Līgumslēdzējām iestādēm vajadzētu dot arī iespēju izslēgt ekonomikas dalībniekus, kas izrādījušies neuzticami, piemēram, tādēļ, ka pārkāpuši vides vai sociālos pienākumus, tostarp noteikumus par piekļuvi personām ar invaliditāti, vai izdarījuši citus smagus pārkāpumus saistībā ar profesionālo darbību, piemēram, konkurences noteikumu vai intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus. Būtu jāpaskaidro, ka smagi pārkāpumi saistībā ar profesionālo darbību var likt šaubīties par ekonomikas dalībnieka godīgumu un tādējādi var būt par pamatu tam, ka ekonomikas dalībnieks nav atbilstīgs, lai tam piešķirtu tiesības slēgt publisku līgumu, neatkarīgi no tā, vai šim ekonomikas dalībniekam citādā ziņā ir tehniskas un saimnieciskas spējas izpildīt līgumu.

Paturot prātā, ka līgumslēdzēja iestāde būs atbildīga par sekām, kas var būt tās iespējami kļūdainam lēmumam, līgumslēdzējām iestādēm vajadzētu palikt arī brīvai izvēlei uzskatīt, ka ir bijis smags pārkāpums saistībā ar profesionālo darbību, ja, pirms ir pieņemts galīgs un saistošs lēmums par to, ka pastāv obligāts izslēgšanas iemesls, tās var ar jebkādiem pienācīgiem līdzekļiem pierādīt, ka ekonomikas dalībnieks ir pārkāpis savas saistības, tostarp saistības attiecībā uz nodokļu vai sociālā nodrošinājuma iemaksu maksājumiem, ja vien valsts tiesību aktos nav noteikts citādi. Tām vajadzētu būt arī iespējai izslēgt kandidātus vai pretendentus, kas agrāku publisko līgumu izpildē pieļāvuši nozīmīgas nepilnības attiecībā uz būtiskām prasībām, piemēram, piegāžu vai darbu neveikšana, nopietni trūkumi piegādātajā produktā vai sniegtajā pakalpojumā, kuru dēļ tas nav lietojams iecerētajam nolūkam, vai neatbilstīga rīcība, kas liek nopietni apšaubīt ekonomikas dalībnieka uzticamību. Valsts tiesību aktos būtu jāparedz šādas izslēgšanas maksimālais ilgums.

Piemērojot fakultatīvus izslēgšanas iemeslus, līgumslēdzējām iestādēm jo īpaši būtu jāpievērš uzmanība samērīguma principa ievērošanai. Nelielām neatbilstībām tikai izņēmuma gadījumos vajadzētu novest pie ekonomikas dalībnieka izslēgšanas. Savukārt, ja nelielas neatbilstības tiek konstatētas atkārtoti, tas var radīt šaubas par ekonomikas dalībnieka uzticamību un var būt par pamatu tā izslēgšanai.

(102) Tomēr būtu jāpieļauj iespēja ekonomikas dalībniekiem pieņemt atbilstības pasākumus, kuru mērķis ir izlabot kāda noziedzīga nodarījuma vai pārkāpuma sekas un efektīvi novērst neatbilstīgās rīcības turpmāku atkārtošanos. Minētie pasākumi jo īpaši varētu būt ar personālu un organizāciju saistīti pasākumi, piemēram, visu saikņu saraušana ar personām vai organizācijām, kas ir iesaistītas neatbilstīgajā rīcībā, atbilstīgi personāla reorganizācijas pasākumi, ziņojumu sniegšanas un kontroles sistēmu ieviešana, iekšējās revīzijas struktūras izveide, lai uzraudzītu atbilstību, un iekšējo atbildības un kompensācijas noteikumu pieņemšana. Ja šādi pasākumi nodrošina pietiekamas garantijas, attiecīgais ekonomikas dalībnieks vairs nebūtu jāizslēdz tikai minēto iemeslu dēļ. Ekonomikas dalībniekiem vajadzētu būt iespējai lūgt, lai tiktu izskatīti atbilstības pasākumi, kas veikti ar mērķi potenciāli piedalīties iepirkuma procedūrā. Tomēr dalībvalstīm būtu jāļauj pašām noteikt precīzus procesuālos un

materiālos nosacījumus, kas piemērojami šādos gadījumos. Tām jo īpaši vajadzētu būt brīvai izvēlei lemt, vai atļaut, lai attiecīgos novērtējumus veic atsevišķas līgumslēdzējas iestādes, vai minēto uzdevumu uzticēt citām iestādēm centralizētā vai decentralizētā līmenī."

4 Šīs direktīvas 18. panta "Iepirkuma principi" 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

"Līgumslēdzējas iestādes nodrošina vienlīdzīgu un nediskriminējošu attieksmi pret visiem ekonomikas dalībniekiem un rīkojas pārredzami un samērīgi."

5 Minētās direktīvas 57. panta "Izslēgšanas iemesli" 4.–7. punktā ir noteikts:

"4. Līgumslēdzējas iestādes no dalības iepirkuma procedūrā var izslēgt vai dalībvalstis var tām prasīt izslēgt ikvienu ekonomikas dalībnieku, kas nonācis jebkurā no šādām situācijām:

[..]

c) ja līgumslēdzēja iestāde ar atbilstošiem līdzekļiem var pierādīt, ka ekonomikas dalībnieks ir vainīgs kādā ar profesionālo darbību saistītā smagā pārkāpumā, kas liek apšaubīt šā ekonomikas dalībnieka godprātību;

[..]

h) ja ekonomikas dalībnieks bijis vainīgs tādas informācijas nopietnā sagrozīšanā, kas jāsniedz, lai pārbaudītu, vai nepastāv izslēgšanas iemesli un ir izpildīti atlases kritēriji, nav atklājis šādu informāciju vai nespēj iesniegt apliecinošus dokumentus, kas vajadzīgi saskaņā ar 59. pantu; vai

i) ja ekonomikas dalībnieks ir [..] netīši snie[dzis] maldinošu informāciju, kas varētu būtiski ietekmēt lēmumus par izslēgšanu, atlasi vai līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

[..]

5. [..]

Līgumslēdzējas iestādes jebkurā procedūras brīdī var izslēgt vai dalībvalstis var tām prasīt izslēgt ekonomikas dalībnieku, ja izrādās, ka šis ekonomikas dalībnieks sakarā ar darbībām vai bezdarbību pirms procedūras vai tās laikā ir nonācis kādā no 4. punktā minētajām situācijām.

6. Ikviens ekonomikas dalībnieks, kas nonācis kādā no 1. un 4. punktā minētajām situācijām, var iesniegt pierādījumus, ka šā ekonomikas dalībnieka veiktie pasākumi ir pietiekami, lai pierādītu savu uzticamību, neraugoties uz to, ka pastāv atbilstīgs izslēgšanas iemesls. Ja šādus pierādījumus uzskata par pietiekamiem, attiecīgo ekonomikas dalībnieku neizslēdz no iepirkuma procedūras.

Šajā nolūkā ekonomikas dalībnieks pierāda, ka viņš ir samaksājis vai apņēmies samaksāt kompensāciju attiecībā uz jebkādu kaitējumu, ko radījis noziedzīgais nodarījums vai pārkāpums, ir pilnībā izskaidrojis attiecīgos faktus un apstākļus, aktīvi sadarbojoties ar izmeklēšanas iestādēm, un ir veicis konkrētus un atbilstīgus tehniskus, organizatoriskus un ar personālu saistītus pasākumus, lai novērstu jaunus noziedzīgos nodarījumus vai pārkāpumus.

Ekonomikas dalībnieku veiktie pasākumi tiek izvērtēti, ņemot vērā noziedzīgā nodarījuma vai pārkāpuma smagumu un konkrētos apstākļus. Ja tiek uzskatīts, ka šie pasākumi ir nepietiekami, ekonomikas dalībnieks saņem paziņojumu par minētā lēmuma iemesliem.

Ekonomikas dalībniekam, kas ar galīgu spriedumu izslēgts no dalības iepirkuma vai koncesijas piešķiršanas procedūrās, izslēgšanas laikposmā, kas izriet no šāda sprieduma, nav tiesību izmantot šajā punktā paredzēto iespēju dalībvalstīs, kurās šis spriedums ir spēkā.

7. Dalībvalstis saskaņā ar normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem un ievērojot Savienības tiesību aktus nosaka šā panta īstenošanas nosacījumus. Tās jo īpaši nosaka maksimālo izslēgšanas laikposmu, ja ekonomikas dalībnieks neveic 6. punktā norādītos pasākumus, lai pierādītu savu uzticamību. Ja izslēgšanas laikposms nav noteikts ar galīgu spriedumu, tas nepārsniedz piecus gadus no dienas, kad notikusi notiesāšana ar galīgu spriedumu 1. punktā minētajos gadījumos, un trīs gadus no attiecīgā notikuma dienas 4. punktā minētajos gadījumos."

6 Šīs pašas direktīvas 59. pantā "Eiropas vienotais iepirkuma procedūras dokuments" ir noteikts:

"1. Dalības pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšanas laikā līgumslēdzējas iestādes pieņem Eiropas vienoto iepirkuma procedūras dokumentu (*ESPD*) ar ietvertu atjauninātu pašdeklarāciju, kas kalpo par sākotnēju pierādījumu publiskā sektora iestāžu vai trešo personu izdotu sertifikātu vietā un apliecina, ka attiecīgais ekonomikas dalībnieks atbilst jebkuram no šādiem nosacījumiem:

a) tas nav nonācis kādā no 57. pantā minētajām situācijām, kuru dēļ ekonomikas dalībniekus izslēdz vai var izslēgt;

b) tas atbilst attiecīgajiem atlases kritērijiem, kas noteikti saskaņā ar 58. pantu;

c) attiecīgā gadījumā – tas atbilst objektīvajiem noteikumiem un kritērijiem, kas noteikti saskaņā ar 65. pantu.

Ja ekonomikas dalībnieks paļaujas uz citu subjektu spējām saskaņā ar 63. pantu, *ESPD* par šādiem subjektiem iekļauj arī šā punkta pirmajā daļā minēto informāciju.

ESPD ietver ekonomikas dalībnieka oficiālu paziņojumu, ka attiecīgais izslēgšanas iemesls nepastāv un/vai ka ir izpildīts attiecīgais atlases kritērijs, un tajā sniedz atbilstīgu informāciju, ko prasa līgumslēdzēja iestāde. *ESPD* arī norāda publiskā sektora iestādi vai trešo personu, kas atbildīga par apliecinošo dokumentu sagatavošanu, un iekļauj oficiālu paziņojumu par to, ka ekonomikas dalībnieks spēs pēc pieprasījuma un bez kavēšanās iesniegt minētos apliecinošos dokumentus.

Ja līgumslēdzēja iestāde apliecinošos dokumentus var iegūt pati, piekļūstot datubāzei saskaņā ar 5. punktu, *ESPD* iekļauj arī tam nepieciešamo informāciju, piemēram, datubāzes interneta adresi, jebkādus identifikācijas datus un – attiecīgā gadījumā – apliecinājumu par piekrišanu.

[..]

4. Līgumslēdzēja iestāde jebkurā brīdī procedūras laikā var lūgt pretendentiem un kandidātiem iesniegt visus apliecinošos dokumentus vai daļu no tiem, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu procedūras pareizu norisi.

Izņemot līgumus, kuru pamatā ir pamatnolīgumi, un ja šādi līgumi ir noslēgti saskaņā ar 33. panta 3. punktu vai 33. panta 4. punkta a) apakšpunktu, pirms līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas līgumslēdzēja iestāde pretendentam, kam tā nolēmusi piešķirt tiesības slēgt līgumu, prasa iesniegt atjauninātus apliecinošos dokumentus saskaņā ar 60. pantu un – attiecīgā gadījumā – 62. pantu. Līgumslēdzēja iestāde var aicināt ekonomikas dalībniekus papildināt vai precizēt sertifikātus, kas saņemti saskaņā ar 60. un 62. pantu.

5. Neatkarīgi no 4. punkta ekonomikas dalībniekiem neprasa iesniegt apliecinošos dokumentus vai citus dokumentārus pierādījumus, ja un ciktāl līgumslēdzējai iestādei ir iespējams pašai iegūt sertifikātus vai attiecīgo informāciju, piekļūstot jebkuras dalībvalsts datubāzei, kas pieejama bez maksas, piemēram, valsts iepirkumu reģistram, virtuālai uzņēmuma dokumentācijai, elektroniskai dokumentu glabāšanas sistēmai vai pirmskvalifikācijas sistēmai.

[..]"

7 Direktīvas 2014/24 60. pantā "Pierādījumi" ir paredzēts:

"1. Līgumslēdzējas iestādes var prasīt sertifikātus, izziņas un citus pierādījumus, kas minēti šā panta 2., 3. un 4. punktā un XII pielikumā, kā apliecinājumu tam, ka nepastāv 57. pantā minētie izslēgšanas iemesli un ka ir izpildīti atlases kritēriji saskaņā ar 58. pantu.

Līgumslēdzējas iestādes neprasa citus pierādījumus kā vien tos, kas minēti šajā pantā un 62. pantā. Attiecībā uz 63. pantu ekonomikas dalībnieki var izmantot jebkādus atbilstīgus līdzekļus, lai līgumslēdzējai iestādei pierādītu, ka to rīcībā būs vajadzīgie resursi.

2. Līgumslēdzējas iestādes kā pietiekamu apliecinājumu tam, ka ekonomikas dalībnieks nav nonācis nevienā no 57. pantā minētajām situācijām, pieņem šādus dokumentus:

a) attiecībā uz minētā panta 1. punktu – izrakstu no attiecīgā reģistra, piemēram, sodāmības reģistra, vai, ja tāda nav, līdzvērtīgu dokumentu, ko izdevusi kompetenta tiesu vai administratīvā iestāde dalībvalstī vai izcelsmes valstī, vai valstī, kurā ekonomikas dalībnieks veic uzņēmējdarbību, un kas pierāda, ka minētās prasības ir izpildītas;

b) attiecībā uz minētā panta 2. punktu un 4. punkta b) apakšpunktu – attiecīgās dalībvalsts vai valsts kompetentās iestādes izdotu sertifikātu.

[..]"

8 Šīs direktīvas 63. pants "Paļaušanās uz citu subjektu spējām" ir formulēts šādi:

"1. Attiecībā uz kritērijiem, kuri attiecas uz saimniecisko un finansiālo stāvokli, kā noteikts 58. panta 3. punktā, un attiecībā uz kritērijiem, kuri attiecas uz tehnisko un profesionālo spēju, kā noteikts 58. panta 4. punktā, ekonomikas dalībnieks var attiecīgā gadījumā un saistībā ar konkrētu līgumu paļauties uz citu subjektu spējām neatkarīgi no tā, kāda veida juridiskās saiknes pastāv starp to un šiem subjektiem. Tomēr attiecībā uz kritērijiem, kuri attiecas uz izglītību vai profesionālo kvalifikāciju, kā noteikts XII pielikuma II daļas f) punktā, vai uz attiecīgo profesionālo pieredzi, ekonomikas dalībnieki var paļauties tikai uz citu subjektu spējām, ja šis subjekts veiks darbus vai sniegs pakalpojumus, kuriem šīs spējas ir nepieciešamas. Ja ekonomikas dalībnieks vēlas paļauties uz citu subjektu spējām, tas līgumslēdzējai iestādei pierāda, ka viņa rīcībā būs nepieciešamie līdzekļi, piemēram, uzrādot minēto subjektu saistības šajā sakarā.

Līgumslēdzēja iestāde saskaņā ar 59., 60. un 61. pantu pārbauda, vai šie subjekti, uz kuru spējām ekonomikas dalībnieks paredz paļauties, atbilst attiecīgajiem atlases kritērijiem un vai ir iemesls to izslēgšanai saskaņā ar 57. pantu. Līgumslēdzēja iestāde prasa, lai ekonomikas dalībnieks aizstātu subjektu, kurš neatbilst attiecīgajiem atlases kritērijiem, vai kura gadījumā ir obligāts iemesls izslēgšanai. Līgumslēdzēja iestāde var prasīt vai dalībvalsts var pieprasīt līgumslēdzējiestādei prasīt, lai ekonomikas dalībnieks aizstātu subjektu, kura gadījumā ir neobligāts iemesls izslēgšanai.

Ja ekonomikas dalībnieks paļaujas uz citu subjektu spējām saistībā ar kritērijiem, kas attiecas uz saimniecisko un finansiālo stāvokli, līgumslēdzēja iestāde var prasīt, lai attiecīgais ekonomikas dalībnieks un šie subjekti būtu solidāri atbildīgi par līguma izpildi.

Saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem ekonomikas dalībnieku grupa, kā minēts 19. panta 2. punktā, var paļauties uz grupas dalībnieku vai citu subjektu spējām.

2. Attiecībā uz būvdarbu līgumiem, pakalpojumu līgumiem un izvietošanas vai uzstādīšanas darbiem saistībā ar piegādes līgumu līgumslēdzējas iestādes var prasīt, lai konkrētus kritiski svarīgus uzdevumus pildītu tieši pats pretendents vai – ja piedāvājumu iesniegusi ekonomikas dalībnieku grupa, kā minēts 19. panta 2. punktā, – šīs grupas dalībnieks."

Itālijas tiesības

9 Atbilstoši 2016. gada 18. aprīļa *decreto legislativo n. 50 – Codice dei contratti pubblici* (Likumdošanas dekrēts Nr. 50 par publisko līgumu kodeksu) (2016. gada 19. aprīļa *GURI* Nr. 91 kārtējais pielikums; turpmāk tekstā – "Publisko līgumu kodekss") 32. panta 7. punktam:

"Līguma slēgšanas tiesību piešķiršana stājas spēkā pēc tam, kad ir pārbaudīts, vai kritēriji ir izpildīti."

10 Publisko līgumu kodeksa 80. panta 5. punkta f-*bis*) apakšpunktā ir noteikts:

"Līgumslēdzējas iestādes izslēdz no dalības iepirkuma procedūrā ekonomikas dalībnieku, kurš atrodas kādā no turpmāk norādītajām situācijām, tostarp, ja šī situācija ir saistīta ar tā apakšuzņēmumiem 105. panta 6. punktā paredzētajos gadījumos: [..] f-*bis*) ekonomikas dalībnieks notiekošā iepirkuma procedūrā un, paļaujoties uz citu subjektu spējām, iesniedz nepatiesus dokumentus vai paziņojumus."

11 Šī kodeksa 89. pantā ir paredzēts:

"1. [..]

Ekonomikas dalībnieks, kurš vēlas paļauties uz citu subjektu spējām, [..] pievieno [palīgpakalpojumu uzņēmuma] parakstītu paziņojumu, kurā ir apliecināts, ka tas atbilst 80. pantā minētajiem vispārīgajiem, kā arī tehniskajiem kritērijiem, un ka tam ir resursi, kas ir paļaušanās uz tā spējām priekšmets. Ekonomikas dalībnieks līgumslēdzējai iestādei pierāda, ka tā rīcībā būs nepieciešamie resursi, iesniedzot palīgpakalpojumu uzņēmuma parakstītu paziņojumu, kurā tas uzņemas saistības attiecībā pret pretendentu un līgumslēdzēju iestādi visā līguma darbības laikā nodot pretendenta rīcībā nepieciešamos resursus, kuru tam trūkst. Nepatiesu paziņojumu gadījumā līgumslēdzēja iestāde izslēdz pretendentu un īsteno nodrošinājumu, neskarot 80. panta 12. punkta piemērošanu minēto paziņojumu parakstītājiem. [..]

3. Līgumslēdzēja iestāde saskaņā ar 85., 86. un 88. pantu pārbauda, vai šie subjekti, uz kuru spējām ekonomikas dalībnieks paredz paļauties, atbilst attiecīgajiem atlases kritērijiem vai arī pastāv izslēgšanas iemesli 80. panta izpratnē. Tā uzdod ekonomikas dalībniekam aizstāt subjektus, kuri neatbilst kādam no attiecīgajiem atlases kritērijiem vai attiecībā uz kuriem pastāv obligāti izslēgšanas iemesli. Paziņojumā par iepirkumu var arī norādīt gadījumus, kuros ekonomikas dalībniekam ir jāaizstāj subjekts, uz kuru ir attiecināmi neobligāti izslēgšanas iemesli, ar nosacījumu, ka runa ir par tehniskiem kritērijiem."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

12 Ar 2018. gada 3. janvāra paziņojumu par iepirkumu Toskānas Centra reģiona vietējā veselības pārvaldes iestāde izsludināja iepirkuma procedūru selektīvu un mehānisku bijušās Prato (Itālija) *Misericordia e Dolce* slimnīcas ēku nojaukšanas darbu veikšanai par pamatsummu 5 673 030,73 EUR.

13 Iesniedzot savu piedāvājumu, UPA *Del Debbio* atsaucās uz palīgpakalpojuma uzņēmuma tehniskajām un profesionālajām spējām.

14 Lai arī tie ieņēma divas pirmās vietas pagaidu klasifikācijā, līgumslēdzēja iestāde bija izslēgusi UPA *Daf*, no vienas puses, un UPA *Del Debbio*, no otras puses, no dalības procedūrā. Tādēļ UPA *Rad Service* ieguva pirmo vietu šajā klasifikācijā.

15 UPA *Del Debbio* izslēgšana bija pamatota ar tāda palīgpakalpojumu uzņēmuma paziņojuma iesniegšanu, kurā nebija minēts *patteggiamento*, proti, spriedums par soda, par kuru panākta vienošanās starp pusēm, piemērošanu, kas bija pasludināts attiecībā uz uzņēmuma īpašnieku un juridisko pārstāvi 2013. gada 14. jūnijā un kas bija ieguvis *res judicata* spēku 2013. gada 11. septembrī. Itālijas tiesībās *patteggiamento* tādos apstākļos kā pamatlietā esot skaidri pielīdzināts notiesāšanai par miesas bojājumu nodarīšanu bez iepriekšēja nodoma, kas ir tikuši nodarīti, pārkāpjot tiesisko regulējumu veselības aizsardzības un drošības darba vietā jomā.

16 Līgumslēdzēja iestāde uzskatīja, ka palīgpakalpojumu uzņēmums ir iesniedzis nepatiesu un kļūdainu paziņojumu, atbildot uz *ESPD* ietverto jautājumu par to, vai tas ir ticis atzīts par vainīgu smagu ar profesionālo darbību saistītu pārkāpumu izdarīšanā, kuri ir paredzēti Publisko līgumu kodeksa 80. panta 5. punkta c) apakšpunktā. Līdz ar to līgumslēdzēja iestāde uzskatīja, ka UPA *Del Debbio* ir automātiski jāizslēdz no procedūras atbilstoši šī kodeksa 80. panta 5. punkta f-*bis*) apakšpunktam un 89. panta 1. punktam.

17 Pēc tam, kad *Tribunale amministrativo regionale per la Toscana* (Toskānas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) ar diviem spriedumiem atcēla UPA *Del Debbio* un UPA *Daf* izslēgšanu no dalības procedūrā, UPA *RAD Service* iesniedza apelācijas sūdzību par šiem spriedumiem iesniedzējtiesā, proti, *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija).

18 Pēdējās minētās ieskatā, saskaņā ar Publisko līgumu kodeksa 89. panta 1. punkta ceturto daļu nepatiess paziņojums, kuru iepirkuma procedūrā ir iesniedzis palīgpakalpojumu uzņēmuma juridiskais pārstāvis, automātiski rada līgumslēdzējai iestādei pienākumu izslēgt pretendentu, kas bija paļāvies uz minētā uzņēmuma spējām, un pretendents nevar to aizstāt. Līdz ar to šī kodeksa 89. panta 3. punktā paredzētā korekcijas procedūra neesot piemērojama un ekonomikas dalībnieks tādējādi nevarot aizstāt palīgpakalpojumu uzņēmumu.

19 Tomēr iesniedzējtiesai ir šaubas par šīs tiesību normas saderību ar Direktīvas 2014/24 63. pantā minētajiem principiem un noteikumiem, kā arī ar LESD 49. un 56. pantu. Proti, Direktīvas 2014/24 63. panta 1. punkta otrās daļas mērķis tostarp esot nodrošināt, ka pakalpojumus sniedz tirgus dalībnieki, kuriem ir atbilstošas spējas un ētika, un līdz ar to līgumslēdzējai iestādei esot noteikts pienākums piekrist tāda palīgpakalpojumu uzņēmuma nomaiņai, kurš neatbilst kritērijiem vai attiecībā uz kuru pastāv izslēgšanas pamats.

20 Paredzot automātisku pretendenta izslēgšanu, kas izriet no tā uzņēmuma nepatiesajiem paziņojumiem, uz kura spējām tas bija paredzējis paļauties, atbilstoši Publisko līgumu kodeksa 89. panta 1. punkta ceturtajai daļai esot aizliegts aizstāt palīgpakalpojumu uzņēmumu un līdz ar to – korektīvo risinājumu, kas visu pārējo obligāto izslēgšanas pamatu gadījumā tomēr ir paredzēts šīs tiesību normas 3. punktā.

21 Tomēr Direktīvas 2014/24 63. pantā neesot paredzēti atšķirīgi noteikumi un esot noteikts pienākums aizstāt palīgpakalpojumu uzņēmumu vienmēr, kad uz to ir attiecināmi obligātie izslēgšanas pamati, neatkarīgi no tā, kādi tie ir.

22 Turklāt pretendents nevarot pārbaudīt uzņēmumu, uz kuru spējām tas paredz paļauties, iesniegto paziņojumu autentiskumu un patiesumu. Līdz ar to tam esot jāpaļaujas uz pēdējo minēto uzņēmumu iesniegtajiem paziņojumiem vai dokumentiem. Turklāt UPA *Del Debbio* norāda, ka šajā gadījumā tā nevarēja zināt par palīgpakalpojumu uzņēmuma īpašnieka krimināLsodāmību, jo tā nebija norādīta izrakstā no sodāmības reģistra, ar kuru var iepazīties privāts subjekts, kas nav attiecīgā persona.

23 Visbeidzot, iesniedzējtiesas ieskatā, iespējamie valsts pretendenta tiesību paļauties uz citu subjektu spējām izmantošanas ierobežojumi ir aplūkojami šauri, ņemot vērā vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principus.

24 Šādos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīvas [2014/24] 63. pants, aplūkojot to kopsakarā ar brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principiem, kas noteikti [LESD] 49. un 56. pantā, liedz piemērot tādu Itālijas valsts tiesisko regulējumu paļaušanās uz citu subjektu spējām un izslēgšanas no iepirkuma procedūrām jomā, kāds ir paredzēts [..] Publisko iepirkumu kodeksa 89. panta 1. punkta ceturtajā daļā, saskaņā ar kuru gadījumā, kad palīgpakalpojumu uzņēmums iesniedz nepatiesu paziņojumu par *res judicata* spēku ieguvušu notiesājošu krimināLspriedumu esamību, kas potenciāli var pierādīt ar profesionālo darbību saistīta smaga pārkāpuma izdarīšanu, līgumslēdzējai iestādei vienmēr ir jāizslēdz tirgus dalībnieks – pretendents, nenosakot tam pienākumu vai neļaujot tam norādīt kādu citu atbilstošu palīgpakalpojumu uzņēmumu kā pirmā uzņēmuma aizstājēju, kā tas savukārt ir noteikts citos gadījumos, kad subjekti, uz kuru spējām tirgus dalībnieks ir iecerējis paļauties, neatbilst kādam attiecīgajam atlases kritērijam vai attiecībā uz tiem pastāv obligāti izslēgšanas pamati?"

25 Iesniedzējtiesa ir arī lūgusi piemērot paātrināto tiesvedību saskaņā ar Tiesas Reglamenta 105. panta 1. punktu, jo šajā lietā ir izvirzīts principiāls jautājums, tās priekšmets ir steidzamu būvdarbu veikšana saistībā ar slimnīcu ēkām, kurus nedrīkst nedz atlikt, nedz apturēt un kuriem ir būtiska vērtība, un pamatlietā aplūkotā valsts tiesību norma ir daudzu strīdu priekšmets.

26 Šis lūgums piemērot paātrināto tiesvedību ar Tiesas priekšsēdētāja 2020. gada 7. jūlija rīkojumu tika noraidīts.

Par prejudiciālo jautājumu

27 Vispirms ir jānorāda, ka uzdotais jautājums liek domāt, ka valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta pretendenta automātiska izslēgšana, ja subjekts, uz kura spējām tas ir paredzējis paļauties, ir sniedzis nepatiesu informāciju, varētu būt pretrunā nediskriminācijas principam, jo šāda subjekta aizstāšana ir pieļaujama, ja tas neatbilst attiecīgajiem atlases kritērijiem vai ja attiecībā uz to pastāv obligāti izslēgšanas pamati.

28 Dalībvalstīm ir zināma rīcības brīvība, nosakot Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punktā paredzēto fakultatīvo izslēgšanas pamatu piemērošanas nosacījumus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 10. jūlijs, *Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici*, C-358/12, EU:C:2014:2063, 36. punkts; 2019. gada 28. marts, *Idi*, C-101/18, EU:C:2019:267, 45. punkts, un 2020. gada 30. janvāris, *Tim*, C-395/18, EU:C:2020:58, 34. punkts). Proti, saskaņā ar Direktīvas 2014/24 57. panta 4. un 7. punktu dalībvalstīm ir iespēja nepiemērot tajā norādītos fakultatīvos izslēgšanas pamatus vai arī iekļaut tos valsts tiesiskajā regulējumā ar dažādu stingruma pakāpi, kas var atšķirties atkarībā no situācijas, ņemot vērā valsts līmenī pastāvošus juridiska, ekonomiska vai sociāla rakstura apsvērumus.

29 Šādos apstākļos uzdotais jautājums ir jāpārformulē un ir jāuzskata, ka iesniedzējtiesa ar to būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2014/24 63. pants, skatot to kopsakarā ar šīs direktīvas 57. panta 4. punkta h) apakšpunktu un 6. punktu un ņemot vērā samērīguma principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to

netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru līgumslēdzējai iestādei ir automātiski jāizslēdz pretendents no publiskā iepirkuma procedūras, ja palīgpakalpojumu uzņēmums, uz kura spējām tas ir paredzējis paļauties, ir sniedzis nepatiesu informāciju par *res judicata* spēku ieguvušu notiesājošu krimināltiesas spriedumu esamību, un tai nav tiesību uzdot vai šādā gadījumā vismaz atļaut šim pretendentam aizstāt minēto subjektu, pretēji tam, kas ir paredzēts citos gadījumos, kad subjekti, uz kuru spējām pretendents ir paļāvies, neatbilst attiecīgajiem atlases kritērijiem vai attiecībā uz tiem pastāv obligāti izslēgšanas pamati.

30 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Direktīvas 2014/24 63. panta 1. punktā ekonomikas dalībniekam ir paredzētas tiesības attiecībā uz konkrētu līgumu paļauties uz citu subjektu spējām neatkarīgi no tā, kāds ir to saistību ar šiem subjektiem tiesiskais raksturs, lai izpildītu gan šīs direktīvas 58. panta 3. punktā minētos kritērijus attiecībā uz saimniecisko un finansiālo stāvokli, gan minētās direktīvas 58. panta 4. punktā norādītos tehnisko un profesionālo spēju kritērijus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 10. oktobris, *Swm Costruzioni 2* un *Mannocchi Luigino*, C-94/12, EU:C:2013:646, 29. un 33. punkts; 2016. gada 7. aprīlis, *Partner Apelski Dariusz*, C-324/14, EU:C:2016:214, 33., 35., 39., 49. un 51. punkts, kā arī 2016. gada 2. jūnijs, *Pizzo*, C-27/15, EU:C:2016:404, 25. punkts).

31 Ekonomikas dalībniekam, kurš vēlas izmantot šīs tiesības, saskaņā ar Direktīvas 2014/24 59. panta 1. punkta otro un trešo daļu, lasot to kopsakarā ar tās 84. apsvēruma trešo daļu, sava dalības pieteikuma vai piedāvājuma iesniegšanas laikā ir jāiesniedz līgumslēdzējai iestādei *ESPD*, kurā šis tirgus dalībnieks apstiprina, ka gan viņš pats, gan subjekti, uz kuru spējām tas paredz paļauties, neatrodas kādā no šīs direktīvas 57. pantā minētajām situācijām, kam ir jāizraisa vai kas var izraisīt tirgus dalībnieka izslēgšanu.

32 Tādējādi saskaņā ar Direktīvas 2014/24 63. panta 1. punkta otro daļu līgumslēdzējai iestādei ir jāpārbauda, pirmkārt, vai saskaņā ar minētās direktīvas 59.–61. pantu subjekti, uz kuru spējām ekonomikas dalībnieks paredz paļauties, atbilst piemērojamiem atlases kritērijiem, un, otrkārt, vai gan attiecībā uz pašu šo tirgus dalībnieku, gan uz šiem subjektiem pastāv šīs direktīvas 57. pantā minētie izslēgšanas pamati.

33 Saskaņā ar Direktīvas 2014/24 63. panta 1. punkta otrās daļas trešo teikumu līgumslēdzēja iestāde var prasīt vai dalībvalsts var pieprasīt līgumslēdzējai iestādei prasīt, lai attiecīgais ekonomikas dalībnieks aizstātu subjektu, uz kura spējām tas paredz paļauties, bet attiecībā uz kuru pastāv neobligāti izslēgšanas pamati. Tādējādi no šī pēdējā teikuma formulējuma skaidri izriet, ka, lai gan dalībvalstis var paredzēt, ka šādā gadījumā līgumslēdzējai iestādei ir pienākums uzdot šim tirgus dalībniekam veikt šādu aizstāšanu, tās tomēr nevar liegt šai līgumslēdzējai iestādei pašai pēc savas iniciatīvas pieprasīt veikt šādu aizstāšanu. Dalībvalstīm ir tikai iespējams aizstāt šo iespēju ar līgumslēdzējas iestādes pienākumu veikt šādu aizstāšanu.

34 Šāda Direktīvas 2014/24 63. panta 1. punkta otrās daļas trešā teikuma interpretācija veicina arī to, ka līgumslēdzējas iestādes ievēro samērīguma principu saskaņā ar šīs direktīvas 18. panta 1. punktu. No šī principa, kas ir Savienības tiesību vispārējs princips, izriet, ka noteikumi, ko dalībvalstis vai līgumslēdzējas iestādes pieņēmušas, īstenojot šīs direktīvas normas, nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams minētajā direktīvā paredzēto mērķu sasniegšanai (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 16. decembris, *Michaniki*, C-213/07, EU:C:2008:731, 48. punkts, kā arī 2020. gada 30. janvāris, *Tim*, C-395/18, EU:C:2020:58, 45. punkts).

35 Pirmkārt, Direktīvas 2014/24 57. panta mērķis, kas ir izvirzīts arī tās 63. pantā, ir ļaut līgumslēdzējai iestādei pārliecināties par katra pretendenta integritāti un uzticamību un līdz ar to – uzticības saiknes ar attiecīgo tirgus dalībnieku neizzušanu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 19. jūnijs, *Meca*, C-41/18, EU:C:2019:507, 29. punkts, un 2019. gada 3. oktobris, *Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93*, C-267/18, EU:C:2019:826, 26. punkts). Tieši šādā perspektīvā Direktīvas 2014/24 57. panta 6. punktā, lasot to kopā ar tās 102. apsvērumu, ikvienam tirgus dalībniekam, kurš atrodas kādā no šīs

tiesību normas 1. un 4. punktā minētajām situācijām, principā ir garantētas tiesības iesniegt pierādījumus par to, ka tā veiktie pasākumi ir pietiekami, lai pierādītu tā uzticamību, neraugoties uz atbilstoša izslēgšanas pamata esamību.

36 Šādos apstākļos, pat pirms tiek prasīts pretendentam aizstāt subjektu, uz kura spējām tas paredz paļauties, pamatojoties uz to, ka tas atrodas kādā no Direktīvas 2014/24 57. panta 1. un 4. punktā minētajām situācijām, šīs direktīvas 63. pantā ir paredzēts, ka līgumslēdzēja iestāde šim pretendentam un/vai šim subjektam sniedz iespēju iesniegt tai koriģējošos pasākumus, kurus tas, iespējams, ir veicis, lai novērstu konstatēto pārkāpumu, un līdz ar to pierādīt, ka tas atkal var tikt uzskatīts par uzticamu subjektu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 3. oktobris, *Delta Antrepriză de Construcţii şi Montaj 93*, C-267/18, EU:C:2019:826, 37. punkts).

37 Tātad tikai pakārtoti un tad, ja subjekts, pret kuru ir vērsts Direktīvas 2014/24 57. panta 1. un 4. punktā minētais izslēgšanas pamats, nav veicis nekādus koriģējošus pasākumus vai ja līgumslēdzēja iestāde tā veiktos pasākumus ir atzinusi par nepietiekamiem, tā var vai tai ir pienākums – ja tās valsts tiesību akti to paredz, – pieprasīt pretendentam veikt minētā subjekta aizstāšanu.

38 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/24 57. panta 6. punkta ceturto daļu ekonomikas dalībniekam, kurš ar galīgu spriedumu ir ticis izslēgts no dalības iepirkuma vai koncesijas piešķiršanas procedūrās, izslēgšanas laikposmā, kas izriet no šāda sprieduma, protams, nav tiesību dalībvalstīs, kurās šis spriedums ir spēkā, atsaukties uz koriģējošajiem pasākumiem, ko tas ir veicis pēc šīs sprieduma pasludināšanas, un tādējādi izvairīties no izslēgšanas, ja šie pierādījumi tiek uzskatīti par pietiekamiem. Tomēr, ja ar galīgu spriedumu no dalības iepirkuma vai koncesijas piešķiršanas procedūrās tiek izslēgts subjekts, uz kura spējām pretendents paredz paļauties, līgumslēdzējai iestādei šajā gadījumā ir jāļauj pretendentam veikt šī subjekta aizstāšanu.

39 Otrkārt, šī sprieduma 33. punktā ietvertās Direktīvas 2014/24 63. panta 1. punkta otrās daļas trešā teikuma interpretācijas atbilstība, ņemot vērā samērīguma principu, izriet arī no šīs direktīvas 101. apsvēruma trešās daļas, saskaņā ar kuru līgumslēdzējām iestādēm, piemērojot fakultatīvus izslēgšanas pamatus, ir jāpievērš īpaša uzmanība šim principam. Šai uzmanībai ir jābūt vēl jo lielākai, ja valsts tiesiskajā regulējumā paredzētā izslēgšana skar pretendentu nevis saistībā ar pienākumu neizpildi, kurā tas pats ir vainojams, bet gan saistībā ar tādu pienākumu neizpildi, ko ir pieļāvis subjekts, uz kura spējām tas bija paredzējis paļauties un attiecībā uz kuru tam nav nekādu kontroles pilnvaru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Tim*, C-395/18, EU:C:2020:58, 48. punkts).

40 Samērīguma princips būtībā paredz līgumslēdzējai iestādei pienākumu veikt konkrētu un individuālu attiecīgā subjekta attieksmes vērtējumu, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2012. gada 13. decembris, *Forposta* un *ABC Direct Contact*, C-465/11, EU:C:2012:801, 31. punkts, un 2019. gada 3. oktobris, *Delta Antrepriză de Construcţii şi Montaj 93*, C-267/18, EU:C:2019:826, 29. punkts). Šajā ziņā līgumslēdzējai iestādei ir jāņem vērā līdzekļi, kas bija pretendenta rīcībā, lai pārbaudītu, vai tā subjekta gadījumā, uz kura spējām tas bija paredzējis paļauties, pastāv pienākumu neizpilde (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Tim*, C-395/18, EU:C:2020:58, 52. punkts).

41 Šajā gadījumā, ja iesniedzējtiesa apstiprinātu UPA *Del Debbio* apgalvojumu, saskaņā ar kuru palīgpakalpojumu uzņēmuma, uz kura spējām tā bija paredzējusi paļauties, vadītāja notiesāšana krimināllietā nebija minēta izrakstā no sodāmības reģistra, ar kuru var iepazīties privātsubjekti, un tādējādi Itālijas tiesiskais regulējums neļāva UPA *Del Debbio* uzzināt par šo notiesāšanu, tai nevarētu pārmest rūpības trūkumu. Līdz ar to šādos apstākļos liegt aizstāt subjektu, uz kuru ir attiecināms izslēgšanas pamats, būtu pretrunā samērīguma principam, kas noteikts Direktīvas 2014/24 18. panta 1. punktā.

42 Vēl ir jāprecizē – ja līgumslēdzējai iestādei saskaņā ar valsts tiesībām ir pienākums prasīt pretendentam aizstāt subjektu, uz kura spējām tas paredz paļauties, līgumslēdzējai iestādei saskaņā ar Direktīvas 2014/24 18. panta 1. punktā minētajiem pārskatāmības un vienlīdzīgas attieksmes principiem ir jānodrošina, lai attiecīgā subjekta aizstāšana neizraisītu būtiskus šī pretendenta piedāvājuma grozījumus.

43 Līgumslēdzējas iestādes pienākums ievērot vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principu, kura mērķis ir veicināt veselīgas un efektīvas konkurences attīstību starp uzņēmumiem, kas piedalās publiskā iepirkuma procedūrā, un kurš ietilpst Savienības tiesību normu par publiskā iepirkuma procedūrām pašā būtībā, tostarp nozīmē, ka pretendentiem ir jāatrodas vienlīdzīgā stāvoklī gan brīdī, kad tie sagatavo savus piedāvājumus, gan brīdī, kad minētā līgumslēdzēja iestāde tos vērtē. Vienlīdzīgas attieksmes princips un pienākums nodrošināt pārskatāmību tādējādi nepieļauj nekādas sarunas starp līgumslēdzēju iestādi un kādu no pretendentiem publiskā iepirkuma procedūras laikā, kas nozīmē, ka principā piedāvājums pēc tā iesniegšanas vairs nevar tikt grozīts ne pēc līgumslēdzējas iestādes, ne pēc pretendenta ierosmes (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 11. maijs, *Archus* un *Gama*, C-131/16, EU:C:2017:358, 25. un 27. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

44 No tā izriet, ka – tāpat kā lūguma precizēt piedāvājumu gadījumā – līgumslēdzējas iestādes lūgums aizstāt subjektu, uz kura spējām pretendents paredz paļauties, nedrīkst izraisīt to, ka pretendents faktiski iesniedz jaunu piedāvājumu, jo ar to būtiski tiktu grozīts sākotnējais piedāvājums (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 29. marts, *SAG ELV Slovensko* u.c., C-599/10, EU:C:2012:191, 40. punkts; 2016. gada 7. aprīlis, *Partner Apelski Dariusz*, C-324/14, EU:C:2016:214, 64. punkts, kā arī 2017. gada 11. maijs, *Archus* un *Gama*, C-131/16, EU:C:2017:358, 31. un 37. punkts).

45 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2014/24 63. pants, skatot to kopsakarā ar šīs direktīvas 57. panta 4. punkta h) apakšpunktu un ņemot vērā samērīguma principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru līgumslēdzējai iestādei ir pretendents ir automātiski jāizslēdz no publiskā iepirkuma procedūras, ja palīgpakalpojumu uzņēmums, uz kura spējām tas ir paredzējis paļauties, ir sniedzis nepatiesu informāciju par *res judicata* spēku ieguvušu notiesājošu krimināls priedumu esamību, un tai nav tiesību uzdot vai šādā gadījumā vismaz atļaut šim pretendentam aizstāt minēto subjektu.

Par tiesāšanās izdevumiem

46 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, 63. pants, skatot to kopsakarā ar šīs direktīvas 57. panta 4. punkta h) apakšpunktu un ņemot vērā samērīguma principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru līgumslēdzējai iestādei pretendents ir automātiski jāizslēdz no publiskā iepirkuma procedūras, ja palīgpakalpojumu uzņēmums, uz kura spējām tas ir paredzējis paļauties, ir sniedzis nepatiesu paziņojumu par *res judicata* spēku ieguvušu notiesājošu krimināls priedumu esamību, un tai nav tiesību uzdot vai šādā gadījumā vismaz atļaut šim pretendentam aizstāt minēto subjektu.

[Paraksti]